

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Fiskeri- og havministeren

Næringskomiteen
Stortinget

Deres ref
HM/IHM

Vår ref
23/2486-

Dato
12. april 2023

Spørsmål fra næringskomiteen til Prop. 47 L (2022-2023) om å utvide fiskeeksportlovens virkeområde ved å inkludere sjøpattedyr

Jeg viser til brev av 29. mars 2023 hvor næringskomiteen ber om min vurdering av forslaget om å utvide fiskeeksportlovens virkeområde ved å inkludere sjøpattedyr, og hva som vil være den mest hensiktsmessige måten å innlemme sjøpattedyr på i loven lovteknisk sett.

Norges sjømatråd AS (Sjømatrådet) driver generisk markedsføring av norsk sjømat i utlandet. Som følge av at fangst og handel med hval dessverre er et sensitivt spørsmål globalt, har konklusjonen så langt vært at markedsføring av hvalprodukter og annen sjømat ikke bør gjøres samlet. Dersom Sjømatrådet benytter ressurser på å markedsføre hval, så vil det kunne få negative virkninger for eksporten av sjømat. I 2022 eksporterte Norge 2,9 mill. tonn sjømat til en verdi av 151,4 mrd. kroner, noe som gjør sjømatnæringen til en av våre viktigste eksportnæringer. Jeg mener at hensynet til sjømateksporten, og til Norges omdømme for øvrig i viktige eksportmarkeder, bør veie tungt når man vurderer spørsmålet om markedsføring av hvalprodukter.

Vågehval har siden 1983 stått på listen over truede arter som det er forbud mot å handle med i konvensjonen om handel med truede arter (CITES). Kun Norge, Japan, Island og Palau har reservert seg mot dette forbudet. Dette innebærer at Norge kun kan drive lovlig handel med hvalprodukter med Japan, Island og Palau, eller med land som ikke er medlem av CITES (f.eks. Færøyene). Japan er i realiteten det eneste eksportmarkedet for norske hvalprodukter. Det er ikke å forvente at dette vil endre seg i overskuelig fremtid. Fra arbeidet med Japan har vi erfaringer med at handelen også kan begrenses av andre faktorer, f.eks. knyttet til mattrygghet. Det er importforbud for selprodukter i EU og i flere andre land. Det er ingen signaler om at dette forbudet vil bli opphevet.

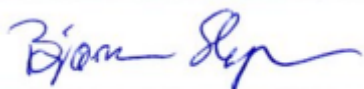
Sjømatrådet finansieres av en markedsavgift som er hjemlet i fiskeeksportloven. Den er på 0,75 pst. av eksportverdien for de fleste arter. Eksportverdien av hval var på 13,6 mill. kroner i 2021 og 27,7 mill. kroner i 2022. En innkreving av 0,75 pst. markedsavgift på hvalprodukter ville generert en inntekt på 100 000 til 200 000 kroner. Etter den modellen som Sjømatrådet benytter for å allokere midler til markedsføring av produkter innenfor ulike sektorer, er hovedregelen at en eventuell markedsføring av sjøpattedyr i utlandet ikke kan finansieres med midler generert av andre sektorer.

Det er det norske markedet som først og fremst utgjør handlingsrommet for økt omsetning av hvalprodukter. Sjømatrådet har ikke anledning til å markedsføre sjømat i Norge på samme måte som de gjør i utlandet, uavhengig av hvilke produkter det er snakk om. Det vil derfor være næringsaktørens eget ansvar å sørge for produktutvikling og salg av sjømat i Norge, herunder hvalkjøtt. Myndighetene har ved noen anledninger bidratt til konsumrettede tiltak gjennom søknader fra Merkevareforeningen Norsk Hval. Sjømatrådet har etablert Godfisk for å øke sjømatkonsumet i Norge gjennom å gi inspirasjon og kunnskap om tilberedning av sjømat. Sjømatrådet kan legge ut oppskrifter for tilberedning av hvalkjøtt på nettsiden til Godfisk slik de gjør for annen sjømat.

Når det gjelder spørsmålet om det lovtekniske, så gjør jeg oppmerksom på at forslag til endring i fiskeeksportloven som departementet sendte på offentlig høring 8. august 2022, ikke tok opp spørsmålet om hvorvidt hval og andre sjøpattedyr skal omfattes av fiskeeksportlovens virkeområde. En eventuell omlegging til at Sjømatrådet også skal markedsføre hvalprodukter er etter departementets vurdering et spørsmål som er av allmenn interesse, og spørsmålet må derfor på høring før ei eventuell beslutning om slik omlegging. Dersom fiskeeksportlovens virkeområde skal utvides til å omfatte hval og andre sjøpattedyr, må departementet utarbeide lovforslag om dette, sende det på tre måneders offentlig høring og utarbeide proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak) på bakgrunn av høringen, jf. utredningsinstruksen og Justis- og beredskapsdepartementets veileder om lovteknikk og lovforberedelser.

Min vurdering er at de potensielle nedsidene ved å inkludere sjøpattedyr i fiskeeksportloven er betydelige, samtidig som den potensielle oppsiden ved å gjøre dette er begrenset. Totalt sett mener jeg derfor at sjøpattedyr ikke bør innlemmes i fiskeeksportlovens virkeområde så lenge vågehval er listeført i CITES. Regjeringen vil fortsette å arbeide for bedre markedsadgang for hvalprodukter i Japan, og vil også vurdere eventuelle nye søknader til informasjonsarbeid om hvalkjøtt rettet mot det norske markedet.

Med vennlig hilsen

Bjørnar Selnes Skjæran